

Indholdsfortegnelse

Om planen	3
Læsevejledning	6
Statslig vandplan	8
Forord	10
Øvrige indsatser i kommunen	13
Baggrund	15
Mulige indsatser	20
Prioriteringskriterier for indsatser	22
Indsatsområder	26
Overfladevand	27
Genåbning af rørlagte vandløb	31
Fjernelse af spærring/sikring af kontinuitet	33
Vandløbsrestaurering	37
Søer	39
Spildevand	41
Akvakultur	44
Grundvand	46
Øvrig planlægning	48
Kommuneplanen	49
Råstofplanen	51
Vandforsyningsplanen	52
Spildevandsplanen	53
Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse	54
Relation til Natura 2000-handleplan	55

Planens indhold

Vandhandleplanen indeholder en beskrivelse af Viborg Kommunes planer for realiseringen af de statslige vandplaners indsatsprogrammer. Viborg Kommune er omfattet af vandplanerne for 2 hovedvandoplande, 1.2 Limfjorden og 1.5 Randers Fjord.

Det overordnede mål med den nye vandplanlægning i Danmark er, at alt vand - grundvand, vandløb, søer og den kystnære del af havet skal have mindst "god tilstand" eller "godt potentiale" i år 2015 eller senest i 2027 (udgangen af tredje planperiode).

Viborg Kommune skal i lighed med landets øvrige kommuner udfærdige en handleplan på baggrund af statens vandplaner. Vandplanerne er en helt ny plantype med en seksårig planperiode (2009-2015, 2015-2021 og 2021-2027). De statslige vandplaner erstatter regionplanernes retningslinjer til beskyttelse af overflade- og grundvandsforekomsterne. På grund af forsinkelse i vedtagelsen af de statslige planer vil denne vandhandleplan i praksis gælde for perioden 2013-2015.

Viborg Kommune er omfattet af to statslige vandplaner, da kommunen er delt i to hovedvandoplande, henholdsvis 1.2 Limfjorden og 1.5 Randers Fjord. Grænsen mellem de to hovedvandoplande fremgår af de to vandplaner, som kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#), hvor det desuden er muligt at indhente informationer om vandplanernes

indsatser på et mere detaljeret niveau.

Vandplanerne går på tværs af kommunegrænser. Derfor har Viborg kommune aftalt med de nabokommuner hvor der er indsatser, der berører grænsen eller går på tværs af den, at samarbejde om projekternes gennemførelse og samtidig sikre at de gennemføres med henblik på at høste synergieffekter og sikre omkostningseffektivitet ved projekternes gennemførelse. Viborg Kommune har samarbejde om konkrete projekter med Vesthimmerlands-, Mariager Fjord-, Randers-, Favrskov-, Silkeborg-, Ikast-brande-, Holstebro- og Skive Kommuner.

Indsatserne, der skal gennemføres i den første planperiode, som udløber med udgangen af 2015, er fastlagt i de statslige vandplaner, så det er særligt prioriteringer og tidsrækkefølgen at kommunen med denne plan vil i dialog med lodsejere og andre berørte om.

På miljøgis.dk/ kan man finde kort over de indsatser, der er fastlagt i vandplanerne, og som er oplistet i denne handleplan.

Forslag til handleplan var fremlagt i perioden 22. juni - 17. august 2012 og blev derefter godkendt af Viborg Byråds økonomiudvalg den 12. december 2012, under hensyn til de høringsvar der indkom i høringsfasen.

I december 2012 blev vandplanerne erklæret ugyldige, og handleplanen blev derfor ikke sendt til endelig godkendelse i Viborg Byråd. Der er efterfølgende udarbejdet nye statslige vandplaner som gennemgik en ny høringsperiode. De endelige vandplaner blev vedtaget i oktober 2014. Denne handleplan er udarbejdet på baggrund af de endelige, reviderede vandplaner, og adskiller sig derfor fra det forslag der var i høring i 2012.

Handleplanens virkemidler er de samme som i statens vandplaner.

Kortmaterialet er hentet fra Miljøgis på Naturstyrelsens hjemmeside

Læsevejledning

Dette dokument indeholder en beskrivelse af Viborg Kommunes samlede indsats til opfyldelse af de mål for vandmiljøet der er beskrevet i de statslige vandplaner.

Handleplanen er opbygget som et web baseret dokument opdelt i 4 hovedafsnit, der åbnes i topbjælken på skærmen. I afsnittene findes underbiblioteker, der fås adgang til i menuoversigten i venstre side af skærbilledet. I de konkrete afsnit i handleplanens indhold er der indsat kort i højre side af skærbilledet, der viser lokaliseringen af de indsatser Viborg Kommune har et (med)ansvar for at gennemføre. Kortbilagene er samlet i sidste afsnit i handleplanen, hvor de forskellige lag kan kobles til og fra, og der kan zoomes ind og ud.

Kortbilagene er baserede på de data, der kan downloades på Naturstyrelsens hjemmeside. Enkelte steder i datagrundlaget er der fundet lokaliteter, hvor det af data ikke fremgår, at Viborg Kommune har medansvar for indsatsen der fremgår af Naturstyrelsens kortmateriale (se afsnittet om kommuneopslag/kortlægning) I disse lokaliteter er Viborg Kommune tilføjet som medansvarlig kommune.

Målgruppe

Målgruppen for handleplanen er dels de borgere og virksomheder, der berøres af de konkrete tiltag som vil skulle gennemføres, dels de organisationer, der har interesser i vandmiljøet og i administrationen af det åbne land. Derudover er handleplanen en beskrivelse af Viborg Kommunes bidrag til den samlede indsats til de kommuner, der er involveret i de enkelte vandområder, idet handleplanen er det dokument, der oversætter vandplanens indsatsprogram til planlagte handlinger.

Handleplanen er at betragte som en overordnet plan (eller en metaplan) og skal ikke pege på specifikke projekter/handlinger på ejendomsniveau.

Planen eller dele af den kan udskrives som pdf-fil ved at vælge "Udskriv" i toppen af siden.

Kortlægning

Kortlægningsdata kan også downloades som temaer på Naturstyrelsens hjemmeside via [vandplanens kommuneopslag](#) under "Se de vedtagne vandplaner på MiljøGIS-kort".

Der findes en [kommune-funktion](#), hvor det er muligt at få kortlægningsdata fra flere vandplaner i forhold til enkelte kommuner.

Her kan man i menubjælken øverst vælge knappen "zoomer til valgt kommune" (lige ved siden af "vælg et område"). Derefter vælges kommunen fra listen og webgis zoomer til valgte kommune, hvor brugeren selv vælger de temaer vedkommende ønsker.

Links der er relevante for udarbejdelsen af vandhandleplanen

[Afrapportering fra arbejdsgrupperne](#) , Lov om landdistriktsfonden ([Lov nr. 1360 af 16/12/2014](#)), Miljømålsloven ([LBK nr. 932 af 24. september 2009](#)), Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens handleplaner ([BEK nr. 1219 af 15/12 2011](#)).

Statslig vandplan

Staten har udarbejdet vandplaner for alle vandområder i Danmark. Vandplanerne indeholder meget konkrete indsatsprogrammer for de enkelte vandområder. Viborg Kommune er omfattet af vandplanerne for hovedvandopland 1.2, Limfjorden og hovedvandopland 1.5, Randers Fjord. Vandplanerne indeholder retningslinjer, der har bindende virkning for myndighedernes fysiske planlægning og administration herunder i relation til konkrete sager.

Statens vandplaner indeholder en redegørelse for de enkelte vandområder. Redegørelsen omfatter en beskrivelse af vandområdernes tilstand og angivelse af mål for tilstanden, en vurdering af tilstanden i 2015 ud fra den kendte indsats, som er besluttet igangsat forud for vandplanernes vedtagelse, samt en beskrivelse af den yderligere indsats der skal gennemføres for at sikre målopfyldelse i 2015. Derudover indeholder vandplanerne en række bindende retningslinjer for den fremtidige administration som følge af, at administrationsgrundlaget i regionplanerne blev ophævet med vandplanernes offentliggørelse.

Viborg Kommunes handleplan tager udgangspunkt i det indsatsbehov, der fremgår af vandplanerne for henholdsvis hovedvandopland 1.2 Limfjorden, og hovedvandopland 1.5 Randers Fjord.

Vandplanen omfatter alle vandforekomster i grundvandet, vandløb og søer, samt de kystnære marine områder. For en række vandforekomster er målopfyldelsen dog udsat til senere vandplanperioder, hvilket fremgår af vandplanerne.

Vandplanernes mål for de to nævnte vandområder nås dels ved en generel statslig regulering, herunder ved anvendelse af generelle virkemidler, dels ved en indsats som iværksættes af kommunerne inden for de to hovedvandoplande. Den samlede indsats skal sikre, at vandområderne, der er beliggende i vandoplandene, opnår målopfyldelse senest ved udgangen af vandplanperioden i 2015.

Den kommunale indsats i Viborg Kommune omfatter følgende indsatser:

- | 6 Regnbetingede overløb
- | 2 Dambrug

- | Sørestaurering i 2 søer (Mou Sø og Ormstrup Sø)
- | 45 Spærringer
- | Vandløbsrestaurering (35.103 m vandløb)
- | Åbning af rørlagte vandløb (870 m vandløb)

Virkemidlerne Ændret vandløbsvedligeholdelse og Okkerbegrænsning gennem ændret vedligeholdelse er udgået af de endelige vandplaner.

Foruden den ovennævnte indsats bidrager kommunerne til opfyldelse af vandplanernes mål gennem indsatsen med etablering af vådområder og P- ådale.

Etablering af vådområder og P- Ådalsprojekter administreres under den model, som er aftalt mellem Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening. For hvert hovedvandopland, hvortil der foreligger en vandplan, er der nedsat en tværkommunal styregruppe, benævnt en Vandoplandsstyregruppe (VOS), som indsamler mulige projektforslag fra kommunerne, og prioriterer mellem de indkomne forslag med henblik på at igangsætte forundersøgelser til realisering inden for de omkostnings- og arealmæssige rammer der er besluttet. Indsatsen med etablering af vådområder og P- ådale er derfor løftet ud af prioriteringen i handleplanen.

På tidspunktet for udarbejdelsen af denne vandhandleplan er 8 områder i Viborg Kommune forundersøgt med henblik på etablering af vådområder, hvoraf to er under realisering. Der er i 2012 lavet en screening af oplandet til Rødsø, Loldrup Sø, Viborg Nørresø og Hald Sø med henblik på at etablere i alt 73 ha P- ådalsprojekter.

Forord

I denne handleplan redegøres der nærmere for, hvordan vandplanerne for vandområde 1.2, Limfjorden og 1.5, Randers Fjord og deres indsatsprogrammer vil blive realiseret indenfor Viborg Kommunes geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet.

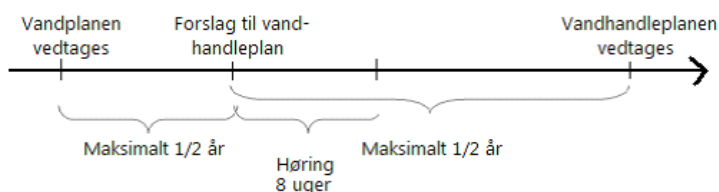
Handleplanen er udarbejdet med hjemmel i bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens vandhandleplaner ([Bekendtgørelse nr. 1219 af 15. december 2011](#)), som er udarbejdet i medfør af § 31 a stk. 3 i miljømålsloven. Ifølge bekendtgørelse nr. 1219 om kommunalbestyrelsens vandhandleplaner, skal handleplanen indeholde:

1. Oplysning om kommunens indsats i vandplanperioden, herunder realiseringsrækkefølge og – tidspunkt samt prioritering af den forventede indsats (Bekendtgørelsens §§ 4 og 5)
2. Redegørelse for forholdet til anden relevant planlægning (Bekendtgørelsens § 3)
3. Kortbilag med de foranstaltninger kommunalbestyrelsen igangsætter (Bekendtgørelsens § 4. stk. 2)

Handleplanen må ikke stride imod vandplanen(/planerne).

Forslaget til den kommunale vandhandleplan skal senest 6 måneder efter vandplanens offentliggørelse sendes i offentlig høring med en høringsperiode på mindst 8 uger.

Kommunen tager derefter stilling til de indkomne høringssvar og vurderer, om handleplanen skal ændres inden den vedtages senest et år efter vandplanernes vedtagelse.

Figur 1: Tidslinje fra de statslige vandplaners vedtagelse til den kommunale vandhandleplans vedtagelse

Et forslag til kommunal vandhandleplan vil ikke kunne vedtages, hvis andre berørte kommunalbestyrelser eller staten har gjort indsigelse mod handleplanen. Forslaget kan først vedtages, når der er opnået enighed (Miljømålsloven § 31e og d).

Det er regionerne, der skal fungere som mæglere, hvis der ikke kan opnås enighed mellem to eller flere kommuner (Miljømålsloven § 31d stk. 3). Såfremt der ikke kan opnås enighed, skal Regionsrådet forelægge sagen for Miljøministeren, som herefter træffer afgørelse.

Miljøministeren kan til varetagelse af statslige interesser eller opfyldelse af internationale forpligtelser fremsætte indsigelse mod et forslag til handleplan inden udløbet af høringsperioden. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer. Hvis der ikke ved forhandling kan opnås enighed, træffer miljøministeren afgørelse.

For samtlige statslige vandplaner er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Efter loven om miljøvurdering af planer og programmer § 3, stk. 2, gælder, at hvis planer og programmer alene indeholder mindre ændringer, skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis planen på grundlag af kriterierne i lovens bilag 2 må antages at kunne få en væsentlig påvirkning på miljøet. Hvis handleplanen alene gengiver den statslige vandplans foranstaltninger, er der ikke tale om en ny plan. Er der imidlertid tale om ændringer eller præciseringer i handleplanen i forhold til den statslige vandplan, er planen omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer. Den giver kommunen mulighed for at træffe afgørelse om undtagelser - jf. lovens § 3, stk. 2, og kan finde anvendelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

På den baggrund har Viborg Kommune vurderet, at handleplanen ikke skal miljøvurderes i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (LBK nr. 939 af 03/07/2013). Den reviderede handleplan skal heller ikke miljøvurderes, da der ikke er tilføjet nye foranstaltninger i forhold til den første.

Offentlighedsfase og aktiviteter

Kommunerne er i deres administration af lovgivningen bundet af de statslige vandplaner. Det følger af miljømålslovens § 3, stk. 2. Kommunens råderum er begrænset i forhold til udarbejdelsen af handleplanen, og kommunalbestyrelsen lægger derfor vægt på, at inddragelsen af kommunens borgere, i drøftelsen af alle betydende spørgsmål, sker med dette for øje. F.eks. er prioriteringen af indsatsen og tidsplanen til debat, men vandplanen fastslår, at indsatsen skal gennemføres. Viborg Kommune vil lægge stor vægt på den lokale dialog og inddragelse af lodsejere m.fl., som efter miljølovgivningen skal gennemføres i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af de konkrete initiativer for at følge op på den kommunale handleplan. Denne inddragelse vil finde sted i forbindelse med forberedelserne til de enkelte indsatser.

Byrådets første udkast til vandhandleplan var fremlagt til offentlig høring i 8 uger frem til den 17. august 2012.

I høringsfasen modtog Viborg Kommune 16 høringssvar til forslaget til handleplan, og planen blev herefter vedtaget af Økonomiudvalget den 12. december 2012 under hensyn til de modtagne høringssvar. Vandplanerne blev i december 2012 erklæret ugyldige, og handleplanen blev derfor ikke forelagt Byrådet til endelig godkendelse.

De endelige vandplaner blev vedtaget i oktober 2014, og et nyt udkast til handleplan udarbejdet til fornyet 8 ugers offentlig høring.

Øvrige indsatser i kommunen

Handlingsplaner for klimatilpasning

Kommunerne skal indenfor 2 år udarbejde handlingsplaner for klimatilpasning, hvor de samlede klimatilpasningsinitiativer skal beskrives. Viborg Kommune har udarbejdet sin klimatilpasningsplan i 2014. Inputs fra de kommunale vandhandleplaner indgår i planen. Se Viborg Kommunes klimatilpasningsplan [her](#).

Badevandsprofiler

Kommunen har i 2011 udarbejdet badevandsprofiler som en del af implementeringen af badevandsdirektivet. Badevandsprofilerne er offentliggjort på hjemmesiden. I 2013 er der endvidere opsat skilte med badevandsprofilen på hvert af kommunens 16 badelokalteter.

Landdistriktsprogrammet

Implementeringen af vandplanerne finansieres delvis med midler fra EU's Landdistriktsprogram. Landdistriktsprogrammet for perioden 2007-2013 udløb i 2013, og samtidig blev EU's landbrugspolitik revideret. Det nye landdistriktsprogram for perioden 2014-2020 indeholder også en delvis finansiering af gennemførelsen af vandplanernes indsatsprogrammer.

Husdyrgodkendelser

De endeligt vedtagne vandplaner ændrer ikke kommunens administrationsgrundlag for afgørelser efter husdyrgodkendelsesloven. Det vil sige, at vandplanerne *ikke* i sig selv skærper, slækker eller ændrer lovens beskyttelsesniveauer for udvaskning af nitrat eller for tilladt fosforoverskud. Da beskyttelsesniveauerne endvidere er lagt til grund ved fastsættelse af indsatsbehovet i vandplanerne, vil vandplanerne ikke i sig selv kunne lægges til grund for at ændre beskyttelsesniveauerne, herunder heller ikke de kommunale handlingsplaner, der nu skal udarbejdes som følge af vandplanerne. Se også [Miljøstyrelsens nyhedsbrev af 22. december 2011](#).

Miljøfremmede stoffer

Der er ikke påtænkt generelle og landsdækkende indsatser i forhold til miljøfremmede stoffer i første planperiode. Første planperiode vil der blive indsamlet viden om emnet.

Dog er det anført i Vandplan 1.5, Oplandet til Randers Fjord, tabel 2.4.5, at der skal ske en stofbestemt indsats i

Gudenåen nedstrøms Mossø. Indsatsen er baseret på fund af kviksølv i fisk i koncentrationer højere end miljøkvalitetskravet. Indsatsen kan evt bestå i sikring gennem administrationen til, at udledning fra punktkilder mv. opfylder gældende regler og vejledninger. Der kan evt tillige blive tale om en vurdering af om kilderne kan være diffuse eller stamme fra punktkilder, og en gennemgang og revision af gældende tilladelser. Den konkrete indsats afventer en nærmere afklaring med Naturstyrelsen.

Øvrig naturgenopretning

Sideløbende med den indsats, Viborg Kommune skal gennemføre efter programmet i handleplanen, fortsætter kommunen den hidtidige indsats med naturgenopretning. Det drejer sig dels om iltningsprojekterne i Hald Sø og Viborg Nørresø, og dels den øvrige indsats med genopretning af vandløb ved dambrug i overensstemmelse med den vedtagne handleplan.

Baggrund

Den 22. december 2000 trådte EU's vandrammedirektiv i kraft, og direktivet har som sit overordnede mål, at alt vand skal have god tilstand i 2015. Derfor skal alle EU-landene gennemføre en målrettet vandplanlægning (vandplaner) for grundvand, vandløb, søer og den kystnære del af havet. Tanken bag vandrammedirektivet er, at alt vand skal forvaltes med en sammenhængende indsats.

Implementeringen af vandrammedirektivet i dansk lov er sket i december 2003 med miljømålsloven. Før den kommunale reform i 2007 var mål for vandforekomster fastlagt som retningslinjer i de daværende amters regionplaner (regionplanens vandressourceplanlægning og recipientkvalitetsplanlægning). I forbindelse med kommunalreformen fik disse målsætninger, jf. planlovens § 3 stk. 1, retsvirkning som et landsplandirektiv, der var gældende indtil den 22. december 2011, hvor der blev vedtaget nye miljømål med vandplanerne efter miljømålsloven.

Miljømålsloven afstikker bindende rammer for myndighedsudøvelsen af øvrig lovgivning, jf. MML § 3 stk. 2: *"Statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser er ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af vandplanen og den kommunale handleplan og skal herunder sikre gennemførelsen af indsatsprogrammet og den kommunale handleplan".*

For at formålet med vandrammedirektivet opnås, skal staten udarbejde vandplaner for alle vandområder i Danmark. Fra vandplanernes vedtagelse fungerer de som det overordnede administrative grundlag for dansk vandforvaltning.

Alle vandplaner er bygget op over samme disposition og fastsætter konkrete mål for de enkelte forekomster af overfladevand samt grundvand, og der stilles krav til indsatsen. De 23 statslige vandplaner og deres tilhørende indsatsprogrammer beskriver de indsatser, der skal gennemføres for at nå de fastsatte miljømål i vandplanerne.

Forud for vandplanerne udarbejdede amterne basisanalyser for kvaliteten af vandområderne og vandressourcerne samt påvirkninger som resultat af menneskelige aktiviteter. Basisanalysen blev i Danmark delt i to, hvoraf den første del er rapporteret til EU-kommissionen i 2005, mens den anden del blev rapporteret

juli 2006. Naturstyrelsen har vurderet, hvilket miljømål det enkelte vandområde skal have og har opsat et indsatsprogram for at opnå målet, hvis ikke det allerede er opfyldt.

Vandplanerne skal følges op af kommunale handleplaner, og disse skal beskrive, hvordan kommunen vil gennemføre den indsats, som fremgår af de statslige vandplaner.

Efter miljømålslovens kapitel 11 skal kommunerne udarbejde vandhandleplaner, hvori der nærmere redegøres for, hvorledes den statslige vandplan og dens indsatsprogram vil blive realiseret inden for kommunernes geografiske områder – og hvordan målsætningerne i vandplanen derved opfyldes.

Det overordnede mål med den nye vandplanlægning i Danmark er, at alt vand - grundvand, vandløb, søer og den kystnære del af havet - skal have mindst "god tilstand" eller "godt potentiale" i år 2015.

Afvigelser i forhold til uforstyrret tilstand	Økologisk kvalitetsklasse	
	Naturligevandområder	Kunstige eller stærkt modificerede vandområder
Ingen eller kun ubetydelig afvigelse	Høj økologisk tilstand	Højt økologisk potentiale
Svag afvigelse	God økologisk tilstand	Godt økologisk potentiale
Mindre afvigelse	Moderat økologisk tilstand	Moderat økologisk potentiale
Større afvigelse	Ringe økologisk tilstand	Ringe økologisk potentiale
Alvorlig afvigelse	Dårlig økologisk tilstand	Dårligt økologisk potentiale

Figur 2 Målsætningsdiagram på baggrund af et økologisk kvalitetsindeks (Ecological Quality Ratio, EQR)

Den afvigelse, der skal være for vandområdet i forhold til en uforstyrret tilstand skal jf. figur 2 højst være en *svag afvigelse*.

Kommunernes indsatser skal som minimum bringe vandløb til at opnå god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale, svarende til nedenstående faunaklasser (Dansk Vandløbs-faunaindeks) jf. figur 3.

Vandløb	Miljømål Økologisk tilstand	Mål for faunaklasse
Normale	Høj tilstand	7
	God tilstand	6
		5
Stærkt modificerede	Godt potentiale	5
		6

Kunstige	Godt potentiale	5
		4

Figur 3 Inddeling i økologiske kvalitetsklasser på baggrund af DVFI

Søernes indhold af klorofyl a (mål for algemængde i søvand) skal være på et niveau, der sikrer målopfyldelse for den pågældende søtype.

For kystvandene skal ålegræssets dybdeudbredelse opfylde det mål, der er sat for det pågældende vandområde.

God tilstand for grundvandet er fastsat i vandrammedirektivet og udbygget i grundvandsdirektivet, jf. bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand. God tilstand kræver at grundvandets tilstand for såvel kvantitet som kvalitet er opfyldt.

Mht. grundvandets kvantitative tilstand betyder god tilstand bl.a., at menneskeskabte ændringer i grundvandsstanden ikke bliver så store, at god tilstand for de tilknyttede vand- og naturområder ikke kan opnås. Vandplanerne indeholder retningslinjer til brug for vurderingen af grundvandsforekomsternes tilstand, f.eks. mht. indikatorer for bæredygtig vandvindvinding jævnfør vandplanernes retningslinje 38.

Udgangspunktet er, at indvindingen ikke medfører en reduktion af vandløbenes vandføring på over 5 % og 10-25 % af det oprindelige medianminimum, hvor miljømålene for vandløbet er hhv. høj økologisk tilstand og god økologisk tilstand. Den nærmere fastsættelse af den tilladelige reduktion indenfor sidstnævnte interval vurderes i forhold til vandløbstypen og vandløbets sårbarhed i øvrigt.

I områder der er påvirket af almene vandforsyninger kan der for vandløb, hvor miljømålene er enten høj eller god økologisk tilstand, fastsættes kravværdier for medianminimumsvandføringen, der accepterer en større %-reduktion end ovenfor angivet, hvis det ud fra et konkret kendskab til de hydromorfologiske og fysisk-kemiske forhold vurderes, at miljømålene kan opnås.

Det kriterie der definerer den laveste påvirkning bliver bestemmende for den kvantitative ressource i en vandforekomst.

Tilsvarende indeholder vandplanerne mål og kriterier for

vurdering af grundvandets kemiske, dvs.
forureningsmæssige, tilstand.

De kemiske miljømål vurderes på baggrund af koncentrationen af forurenende stoffer i grundvandet. Det gælder både naturligt forekommende stoffer, hvor forhøjede koncentrationer skyldes menneskeskabte forhold, og miljøfarlige forurenende stoffer. Miljømålene for grundvandsforekomsternes kemiske tilstand er sat således at:

- | Den elektriske ledningsevne ikke indikerer saltvandspåvirkning eller anden påvirkning
- | Kvalitetsstandarder anvendt under anden relevant EU-lovgivning ikke overskrides
- | Tilknyttede vandområder kan opnå deres miljømål
- | Der ikke kan ske betydende forringelse af den økologiske eller kemiske kvalitet for disse vandområder
- | Der ikke kan ske en betydende skade på terrestriske naturtyper, der afhænger direkte af grundvandsforekomsten

For vandforekomsterne i Viborg Kommune fastsætter vandplanerne de konkrete tærskelværdier vist i Figur 4.

Stof	Forekomst	Tærskelværdi
Nitrat	Alle	50 mg/l
		0,1 µg/l (enkelt stof)
Pesticider	Alle	0,5 µg/l (sum af stoffer)

Figur 4 Tærskelværdier og kvalitetskrav for kvalitativ tilstand i grundvandsforekomster i følge vandplanerne

Ud fra de opstillede mål, er der i vandplanerne bestemt et indsatskrav og angivet statens virkemiddel efter virkemiddelkataloget[1]. Virkemiddelkataloget består af statsligt anbefalede virkemidler, hvor der er udarbejdet cost-benefit-analyser for hvert enkelt virkemiddel. For hvert enkelt virkemiddel gennemgår kataloget en beskrivelse af virkemidlet, forudsætninger, effekt, økonomi samt gennemførelse. Det bemærkes at kataloget er fra december 2011, og indeholder virkemidlet Ændret vandløbsvedligeholdelse, der ikke indgår i de endelige vandplaner.

[1] Virkemiddelkatalog. Til brug for vandplanindsatsprogrammer. December 2011.
Naturstyrelsen - Miljøministeriet.

Kommunernes muligheder for at bruge andre virkemidler end dem, der er anbefalet i virkemiddelkataloget, varierer fra indsatsområde til indsatsområde. Vådområder kan ikke erstattes af andre virkemidler, og også på vandløbsområdet ligger virkemidlerne i de fleste tilfælde fast. Kun i relation til spærringer kan kommunen selv vælge, hvordan man vil løse det konkrete problem med manglende passage i vandløbet. For så vidt angår spildevandsindsatsen, indsatsen overfor drikkevandsindvinding og sørestauration har kommunerne en vis frihed ved valg af løsninger. Kommunen skal dog dokumentere, at det alternative virkemiddel har samme miljøeffektivitet som de virkemidler, de skal erstatte.

Ansvar: I implementeringen af Vandrammedirektivet, har staten overfor EU-kommissionen det overordnede ansvar for, at direktivet overholdes. Kommunerne har ansvaret for, at de for kommunerne relevante dele af vandplanerne implementeres via udarbejdelsen af vandhandleplaner.

Kommunernes ansvar er at lave en handleplan indenfor den opstillede tidsfrist på et år efter vedtagelsen af vandplanerne, som ikke strider mod vandplanernes mål dvs. i 2015 inden den 30. oktober. I relation til ansvarsfordelingen henvises i øvrigt til kodex for samarbejdet mellem staten og kommunerne på miljøområdet. Heri understreges betydningen af, at kommunerne bidrager til opfyldelse af de overordnede miljøpolitiske målsætninger og indgåede aftaler med regeringen samt lever op til de lovgivningsmæssige forpligtelser, herunder forpligtelser i henhold til EU's regulering på miljøområdet.

Kommunernes forslag til vandhandleplaner skal være udarbejdet senest 6 måneder efter, at vandplanerne er offentliggjort og senest 1 år efter, skal de vedtages. Vandhandleplanerne ligger over kommuneplanen i det danske plan- og reguleringshierarki.

Vand- og naturplanerne har en planperiode på 6 år, mens kommuneplanen har en 4-årig planperiode. Første vandplanperiode udløber 22. december 2015.

Mulige indsatser

Handleplanens indsatser fastsættes med udgangspunkt i vandplanerne for Limfjordens og for Randers Fjords indsatsprogrammer. Statens indsatsprogram er bindende overfor kommunerne og skal effektueres i 1. planperiode. Indsatsprogrammet er et resumé af de tiltag, der skal til for at leve op til målene i et vandområde og en opskrift på, hvordan det kan ske. Indsatsprogrammet i vandplanerne består dels af en række generelle reguleringer af driftforhold i landbruget, som f.eks. indførelse af 10 m randzoner langs vandløb og søer, regler om efterafgrøder og forbud mod visse former for jordbearbejdning. Disse tiltag administreres af Staten gennem generelle reguleringer. Implementeringen af de resterende indsatser gennemføres af kommunerne som angivet i handleplanen.

Vandplanernes indsatsprogrammer inden for Viborg Kommunes geografiske områder er indeholdt i vandplanernes samlede indsatsprogrammer som er angivet i nedenstående skema. De konkrete indsatser i Viborg Kommune, samt den tidsmæssige rækkefølge for påbegyndelsen af de konkrete tiltag fremgår af handleplanens afsnit om indsatsområder.

Påvirkning som skal reduceres	Virkemiddel	Samlet indsats i Limfjordsoplandet	Samlet indsats i oplandet til Randers Fjord
<i>Indsats mod diffus påvirkning fra næringsstoffer og pesticider</i>	Oversvømmelse af ådale med henblik på fosforfjernelse	431 ha 8,62 t P/år	152,8 ha 3,06 t P/år
	Etablering af vådområder til N-fjernelse	Op til 3.676 ha 415 t N/år	807 ha 91,2 t N/år
<i>Fysisk påvirkning af vandløb, søer og marine områder</i>	Fjernelse af faunaspærringer	287 stk	133 stk
	Vandløbsrestaurering	175 km	70 km
	Genåbning af rørlagte vandløb	35 km	8 km
	Sørestaurering	2 søer	1 sø
<i>Påvirkning fra punktkilder.</i>	Renseanlæg - forbedret rensning	0 anlæg	1 anlæg

	Forbedtret spildevandsrensning fra spredt bebyggelse	Ca. 708 ejendomme 1,48 t N/år 0,68 t P/år	Ca 61 ejendomme 270 kgN/år 60 kgP/år
	Nedbringelse af udledning af iltforbrugende stoffer fra regnbetingede udløb	29 udløb 1,27 t N/år 0,48 t P/år	Ca. 15 udløb 240 kgN/år 90 kgP/år
<i>Påvirkning fra dambrug.</i>	Nedbringelse af udledning af iltforbrugende stoffer fra ferskvands- dambrug	18 dambrug 1,4 t P/år	1 dambrug 51 kgP/år

Kommunekort

Efter handleplanbekendtgørelsens § 4, stk. 2 skal det i handleplanen på kort angives, hvor kommunalbestyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der er nævnt overfor. Kortbilagene til Viborg Kommunes indsats findes i afsnittene om indsatsområder sammen med beskrivelsen af de konkrete indsatser.

Prioriteringskriterier for indsatser

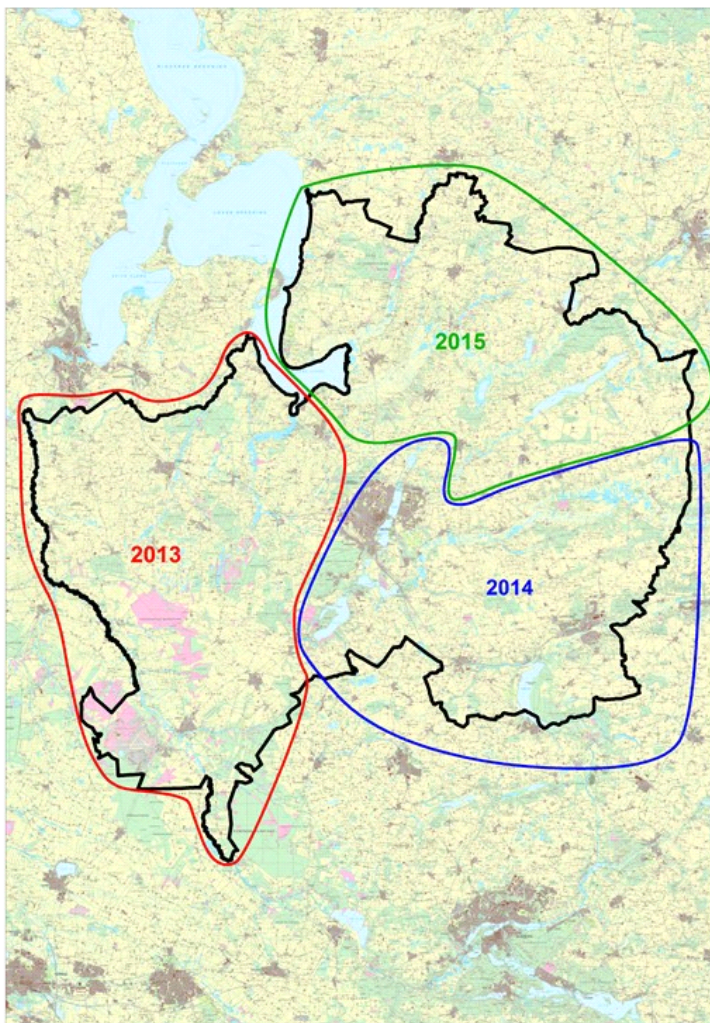
I dette afsnit beskrives den prioritering af indsatser, der er valgt i Viborg Kommune for at opfylde vandplanens mål.

Viborg Kommune har prioriteret indsatsen ud fra følgende hovedretningslinje.

I 2013 påbegyndes indsatserne i den del af oplandet til Limfjorden, der er beliggende vest for Viborg. Afgrænsningen mod øst skiller mod syd i hovedvandoplandsgrænsen til oplandet til Randers Fjord. Nord for Viborg By skiller området der er planlagt igangsat i 2013 fra det resterende opland til Limfjorden i grænsen mellem oplandet til Fiskbæk Å mod vest og grænsen for oplandet til Kølsen Bæk mod øst.

I 2014 påbegyndes indsatserne i oplandet til Randers Fjord.

I 2015 påbegyndes indsatserne i den resterende del af oplandet til Limfjorden, som ikke er igangsat i 2013.

I forhold til de overordnede hovedretningslinjer kan der være konkrete forhold der betinger at den overordnede plan må ændres. Følgende forhold vil kunne fremskynde eller udsætte den konkrete indsats:

- | Flere indsatser i samme vandløb kan fremrykke f.eks. restaureringer, og/eller udsætte regulativrevision, eller der kan ske udsættelse af indsatser i vandløb der indgår i vådområder, indtil vådområderne er endelig fastlagte
- | Ved indsats med flere spærringer i samme vandløbssystem prioriteres nede fra, i de vandløbssystemer der krydser kommunegrænser
- | Indsatser med meget lille miljøgevinst udsættes til 2015, med mindre de gennemføres i et helt vandløbssystem på en gang
- | Hensyn til nabokommuners planer
- | Velbegrundede individuelle ønsker eller behov, eksempelvis behov for samtidighed med kommunens øvrige sagsbehandling
- | Sør restaureringerne er udskudt 1 år i forhold til den generelle tidsplan, idet det skal afklares forinden, om der er det fornødne vidensgrundlag for indsatsen,

eller om der skal indledes med et undersøgelsesprogram

Den overordnede prioritering er valgt ud fra en forventning om, at der er mulighed for at opnå størst mulig synergieffekt mellem enkeltindsatserne ved at gennemføre samtlige indsatser i et helt vandsystem på samme tid. Derudover forventes der samtidig mulighed for at sikre størst mulig omkostningseffektivitet.

Prioriteringen har ført til den realiseringsrækkefølge der fremgår af tabellerne over hver enkelt indsats i afsnittet i handleplanen om indsatsområder.

Det bemærkes, at en endelig realisering og tidspunktet for indsatsen på vandløbsområdet er betinget af, at der opnås statsligt tilsagn om finansiering. Realiseringen tager endvidere forbehold for de forsinkelser, der kan opstå i forbindelse med at der klages over kommunens afgørelser, herunder de økonomiske forhold, i forbindelse med den konkrete sagsbehandling af de enkelte indsatser.

Naturstyrelsen har tilkendegivet, at det er Miljøministeriets opfattelse, at foranstaltningerne i vandplanernes indsatsprogram skal iværksættes tidligst muligt efter, at de kommunale handleplaner foreligger, for at miljømålene for Danmarks vandområder skal være nået senest den 22. december 2015. Vådområdeprojekter og projekter på spildevandsområdet følger dog den tidsplan, som er fastsat i vandplanen og er aftalt i de enkelte vandoplandsstyregrupper. Viborg Kommune vil derfor sørge for, at der er ansøgt for samtlige projekter der fremgår af handleplanen, senest den 22. december 2014.

Ved valg af virkemidler vil Viborg Kommune anvende de virkemidler der fremgår af vandplanen. Kun hvis de beskrevne virkemidler ikke kan anvendes i konkrete sager, eller hvis der i forbindelse med implementering af et virkemiddel samtidig kan opnås synergi med andre interesser, eksempelvis rekreative hensyn, vil kommunen vælge andre virkemidler.

Spildevand, Regnvandsbetingede udløb

Det forventes, at den mest omkostningseffektive måde at løse indsatsen på, vil være at gennemføre separatkloakering af delområder i oplandet til de enkelte regnvandsbetingede udløb. Begrundelsen herfor er, at der på sigt alligevel skal gennemføres separatkloakering af større områder i forbindelse med centralisering af renseanlægsstrukturen. Datagrundlaget er dog på

nuværende tidspunkt ikke tilstrækkeligt til, at det kan fastlægges hvilken løsning der er mest omkostningseffektiv.

Den konkrete indsats ved de enkelte regnvandsbetingede udløb er fastlagt i Viborg Kommunes spildevandsplan 2014 - 2018.

Indsatsområder

Regeringen har truffet beslutning om, at der skal gennemføres en generel indsats til nedbringelse af udledningerne af kvælstof og fosfor til vandmiljøet. Reduktionen skal opnås ved anvendelse af generelle virkemidler, herunder bl.a. dyrkningsrestriktioner og etablering af vandløbsbræmmer. Denne indsats gennemføres af Staten.

Der skal herudover ske en reduktion af kvælstof- og fosforudledningerne ved etablering af kvælstof- og fosforvådområder.

Etablering af vådområder og P- Ådalsprojekter administreres af kommunerne under den model, som er aftalt mellem Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening. For hvert hovedvandopland, hvortil der foreligger en vandplan, er der nedsat en tværkommunal styregruppe, benævnt en Vandoplandsstyregruppe (VOS), som indsamler mulige projektforslag fra kommunerne, og prioriterer mellem de indkomne forslag med henblik på at igangsætte forundersøgelser til realisering inden for de omkostnings- og arealmæssige rammer der er besluttet. Indsatsen med etablering af vådområder og P- ådale er derfor løftet ud af prioriteringen i handleplanen.

På tidspunktet for udarbejdelsen af denne vandhandleplan er der gennemført forundersøgelser i 8 områder (Fly Enge, Fiskbæk Å, Skjern Hovedgaard, Iglsø, Rind Enge, Søgård Sø, Hjerminde Sø og Gørup Enge) i Viborg Kommune med henblik på etablering af vådområder, og der er lavet en screening af oplandet til Rødsø, Loldrup Sø, Viborg Nørresø og Hald Sø med henblik på at etablere i alt 73 ha P- ådalsprojekter. Af de forundersøgte projekter er Fiskbæk Å, Skjern Hovedgaard, Hjerminde Sø, Rind Enge og Gørup Enge under realisering.

Overfladevand

Overfladevand- vandløb og søer

Vandløb (i forhold til vandløbsloven)

Viborg Kommunes indsats i vandløb efter vandplanerne omfatter følgende virkemidler:

- ┆ Genåbning af rørlagte vandløb
- ┆ Fjernelse af spærringer/sikring af kontinuitet
- ┆ Vandløbsrestaurering

Vandløbsrestaureringen vil i første planperiode bestå af mindre restaureringstiltag, såsom udlægning af gydegrus og sten og bearbejdning af brinker og profil på egnede steder, mens egentlige genslyngninger kun undtagelsesvis kan komme i betragtning i forbindelse med åbning af rørlagte vandløb og omkring en tidligere spærring. For rørlagte vandløbsstrækninger skal disse åbnes, og i den forbindelse vil der skulle ske en større eller mindre restaurering af strækningen, Fjernelse af fysiske spærringer skal ske de steder, hvor der er en fysisk barriere for spredning af fisk og smådyr. Fjernelsen af spærringen kan ske enten ved fjerne selve opstemningen, der giver anledning til spærringen eller ved at lave en faunapassage forbi spærringen. Virkemidlerne er beskrevet i Naturstyrelsens Virkemiddelkatalog til brug for vandplanernes indsatsprogrammer.

Vandplanerne angiver de lokaliteter, hvor de ovennævnte virkemidler skal tages i anvendelse, med det formål at opnå opfyldelse af de målsætninger, der er fastlagt i vandplanerne. Ud fra de prioriteringskriterier, der er angivet i handleplanens afsnit om prioritering af indsatsen, vil Viborg Kommune inden for kommunens geografiske område iværksætte indsatser i vandløbene. Indsatserne fremgår af de efterfølgende skemaer. Hvor en indsats krydser eller løber langs en grænse mellem to eller flere kommuner, er det aftalt mellem kommunerne indbyrdes, hvem der skal være projektansvarlig, og navnet på den pågældende kommune fremgår af skemaet.

Øvrig lovgivning.

Vandløb omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er udpegede. Beskyttelsen af udpegede § 3-vandløb indebærer, at der ikke uden forudgående dispensation i medfør af Naturbeskyttelseslovens §65 må foretages

ændringer i tilstanden af disse ud over sædvanlig vedligeholdelse.

Kvælstof-vådområder

I hovedvandopland 1.2 Limfjorden, skal der jf. vandplanen ske en reduktion af kvælstoftilførsen til Limfjorden på 415 tons/år ved etablering af op til 3.676 ha. vådområder. Heraf skal de 72,4 tons kvælstof svarende til 641 ha. vådområder etableres i oplandet til Hjarbæk Fjord og de 77,7 tons kvælstof svarende til 688 ha. vådområder skal etableres i oplandet til Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning.

I Hovedopland 1.5 Randers Fjord, skal der jf. vandplanen ske en reduktion af Kvælstofbelastningen til Randers Fjord på 91,2 Tons/år ved etablering af op til 807 ha. vådområder.

For hvert hovedopland er der udarbejdet en vandoplandsplan for kvælstof-vådområder (N-VOP). Vandoplandsplanen for Limfjorden udarbejdes af vandoplandsstyregruppen for Limfjorden (Limfjordsrådet) og vandoplandsplanen for Randers Fjord udarbejdes af Vandoplandsstyregruppen for Randers Fjord (Gudenåkommiteen).

I N-VOP'en er der angivet hvilke vådområdeprojekter der skal gennemføres for at nå målet om den ønskede kvælstoffjernelse. Udpegningen er sket på grundlag af en foreløbig screening. Ved forundersøgelser af de enkelte projekter undersøges de tekniske og ejendomsmæssige muligheder for at gennemføre det enkelte projekt. Hvis et projekt ikke kan gennemføres, tages det ud af N-VOP'en, og erstattes af et andet forslag til vådområdeprojekt.

På Viborg Kommunes hjemmeside under [Søer og vandløb/Vådområder](#) kan det ses hvilke projekter der er i gang i kommunen, og hvor langt de er nået.

Vådområder er med til at reducere udvaskning af kvælstof til specifikke indre farvande samt give en rigere natur der, hvor de etableres.

Kommunerne kan søge tilskud til forundersøgelse og anlæg hos Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Ordningen indgår i Landdistrikts-programmet. Lodsejere har også mulighed for at søge om tilskud hos Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til private projekter. I aftale fra 2009 mellem KL og Miljøministeriet er fastlagt administration, økonomi og rollefordeling mellem

involverede parter. Indsatsen er igangsat i 2010.

Gennemførelsen af disse projekter foregår i dialog med bl.a. berørte lodsejere. I den forbindelse skal indhentes nødvendige myndighedstilladelser, og der skal ske inddragelse af offentligheden efter reglerne for naturforvaltningsprojekter. Reglerne fremgår af bekendtgørelse nr. 349 af 11/12/2006 om offentlighedens inddragelse ved store naturforvaltningsprojekter.

Fosfor-vådområder

Arealer i ådale, som i perioder oversvømmes, kan fjerne fosfor fra vandløbene og dermed de søer der ligger nedstrøms vådområderne, hvorved vandkvaliteten sidenhen forbedres i søerne. I vandplanerne er etablering af fosfor-vådområder rettet primært mod fosforfjernelse i oplande til søer, hvor målsætningen ikke forventes opfyldt. Etableringen sker derfor kun opstrøms specifikke søer.

I hovedvandopland 1.2 Limfjorden, skal der ifølge vandplanen ske en reduktion af fosfortilførslen til 17 søer på i alt 8.618 tons/år ved etablering af 430,9 ha. fosfor vådområder (P-ådale).

I Hovedopland 1.5 Randers Fjord, skal der jf. vandplanen ske en reduktion af fosfortilførslen til 8 søer på i alt 3.056 tons/år ved etablering af 152,8 ha P-ådale.

For hvert hovedopland er der udarbejdet en vandoplandsplan for P-ådalsprojekter (P-VOP). Vandoplandsplanen for Limfjorden udarbejdes af vandoplandsstyregruppen for Limfjorden (Limfjordsrådet) og vandoplandsplanen for Randers Fjord udarbejdes af Vandoplandsstyregruppen for Randers Fjord (Gudenåkommiteen).

I P-VOP'en er der angivet hvilke P-ådalsprojekter der skal gennemføres for at nå målene om den ønskede fosforfjernelse. Udpegningen er sket på grundlag af en foreløbig screening. Ved forundersøgelser af de enkelte projekter undersøges de tekniske og ejendomsmæssige muligheder for at gennemføre det enkelte projekt. Hvis et projekt ikke kan gennemføres, tages det ud af P-VOP'en, og erstattes af et andet forslag til ådalsprojekt. Samlet set skal der dog i hvert søopland etableres et samlet areal der sikrer det forventede reduktionsmål til de nævnte søer.

Indsatsen med etablering af ådalsprojekter er igangsat primo 2012. I Viborg Kommune gennemføres der dog ingen projekter. Efter et projekt er opgivet under

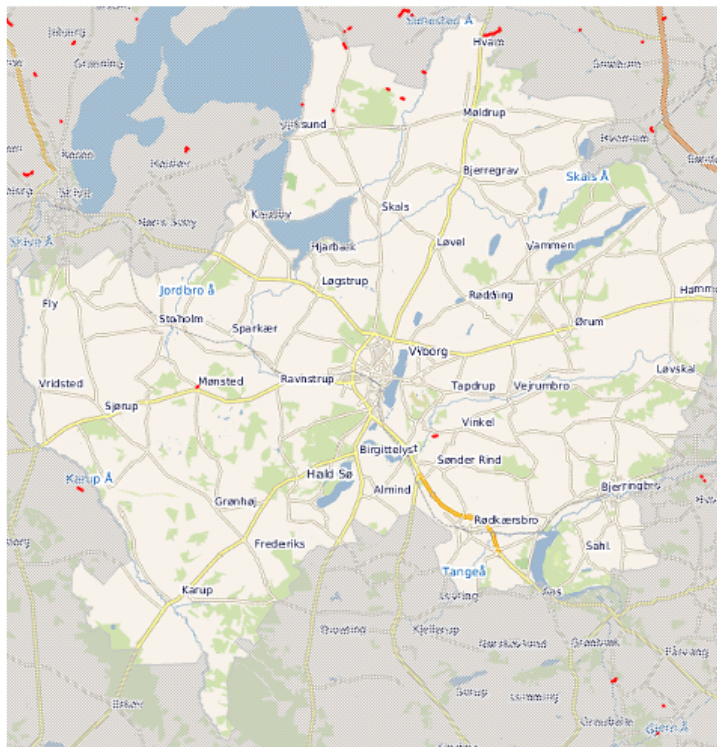
forundersøgelsen og Naturstyrelsen har givet afslag på tilskud til en anden forundersøgelse, har Viborg Kommune meddelt staten at man opgiver at gennemføre indsatsen, da disse to projekter var de eneste oplagte.

Vandoplandsstyregupperne har løbende udarbejdet planer for de to vandoplande hvoraf mulige projekter, deres økonomi, reduktion af næringsstofftilførsel og overordnet tidsplan for gennemførelse fremgår.

Administrationsmodellen for P-ådalene svarer til modellen for N- vådområder. Dog kan lodsejere ikke søge om tilskud hos Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til private projekter. Erstatning for tab til lodsejerne i forbindelse med etablering af P-ådale kan i disse projekter kun gives i form af 20 årige MVJ tilskud. Modellen er fastlagt i aftale fra 2009 mellem KL og Miljøministeriet er fastlagt administration, økonomi og rollefordeling mellem involverede parter.

Gennemførelsen af disse projekter foregår i dialog med bl.a. berørte lodsejere. I den forbindelse skal indhentes nødvendige myndighedstilladelser, og der skal ske inddragelse af offentligheden efter reglerne for naturforvaltningsprojekter. Reglerne fremgår af bekendtgørelse nr. 349 af 11/12/2006 om offentlighedens inddragelse ved store naturforvaltningsprojekter.

Genåbning af rørlagte vandløb

Virkemidlet vedrører indsats overfor opnåelse af god økologisk tilstand i rørlagte vandløb og opstrømsliggende strækninger. Vandløb, der i dag er rørlagt, genåbnes med henblik på at sikre kontinuitet for åbne målsatte vandløb. I forbindelse med genåbning skal det altid sikres, at der bliver tilstrækkeligt varierede fysiske forhold i det nye vandløb. Derfor indgår i åbningen normalt en udlægning af grus/sten og i visse tilfælde også genslyngning. Virkemidlet forudsætter, at vandløbet er rørlagt. Som resultat fås et vandløb med gode fysiske forhold. Virkemidlet kan integreres med andre virkemidler på lokaliteten. Virkemidlet anvendes kun for rørlagte strækninger, hvor der skal sikres kontinuitet mellem åbne målsatte vandløbsstrækninger, og hvor det samtidig vurderes at have en væsentlig natur- og miljømæssig værdi. I forbindelse med åbning af rørlagte vandløb vil der være udgifter til projektering, anlæg og erstatninger for arealafståelse, nedgang i handelsværdi og evt. ulemper. Der er anlægsomkostninger i form af gravearbejde og udlægning af grus. Udgiften til anlægsomkostninger vil afhænge af vandløbets størrelse. For større vandløb vil udgiften være bestemt af markedsprisen for jordarbejder, mens den for mindre vandløb er påvirket af logistik og lokale forhold, eksempelvis terræn. Genåbningsprojekter skal godkendes af staten på baggrund af konsekvensredegørelse og –kort inden genåbning. Udgifter til projektering, anlæg og erstatning for

arealafståelse og nedgang i ejendomsværdi afholdes af staten, såfremt projektet prioriteres af staten. Genåbning af et vandløb gennemføres efter Vandløbsloven samt Regulerings- og Restaureringsbekendtgørelsen med tilhørende offentliggørelses- og klagebestemmelser. Genåbning af vandløb er omfattet af VVM bekendtgørelsens bilag 2 (nr. 11f).

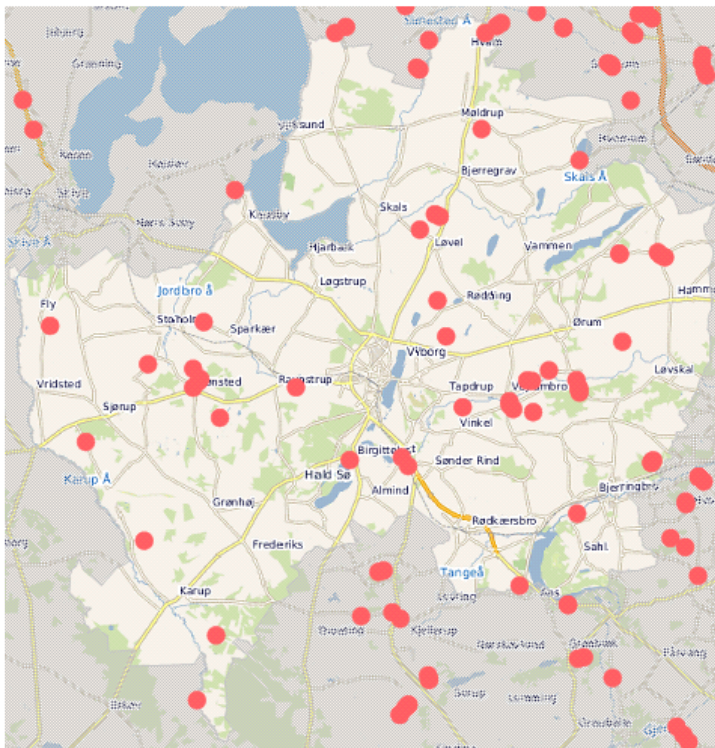
Frilægning af vandløb.

Hoved-opland	Vandløbsnavn	Længde m	Påbegyndes år	Ansvarlig	Bemærkninger
1.2	Skinderup Bæk	95	2013	Viborg	Rørlægning ved dambruget løses sammen med restaureringen af Skinders Bæk
1.2	Skinderup Bæk	33	2013	Viborg	Rørlægning ved dambruget- Løses sammen med restaureringen af Skinders Bæk
1.2	Skinderup Bæk	175	2013	Viborg	Rørlægning ved Rækkeborg- Løses sammen med restaureringen af Skinders Bæk
1.2	Bysted Gjørup Bæk	366	2013	Vest-himmerland	Grænsevandløb
1.2	Mønsted Bæk	141	2013	Viborg	
1.5	Hølken	299	2014	Viborg	
1.2	Ulbjerg Møllebæk	41	2015	Viborg	Rørlægning ved udløb i Lovns Bredning
1.2	Ulbjerg Møllebæk	86	2015	Viborg	Rørlægning ved Overmølle
1.2	Hvam Bæk	336		Vest-himmerland	Berører ikke Viborg Kommune

Virkemidlet skal i alt anvendes ved 807 m rørledninger på 9 strækninger i 6 vandløb. Vandløbsstrækningerne kan ses på kortet øverst til højre på siden og under fanen Kort.

Ifølge vandplanens kortmateriale berører frilægningen af Hvam Bæk Viborg Kommune, men vandløbsregulativet for strækningen beskriver den rørlagte strækning til ophør på kommunegrænsen.

Fjernelse af spærring/sikring af kontinuitet

Virkemidlet vedrører indsats overfor forbedring af kontinuiteten i vandløbene og dermed forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Spærringer i vandløb indbefatter flere typer af konstruktioner, der har til fælles, at de hindrer eller hæmmer spredningen af fisk og smådyr. Spærringer er typisk anlagt i sammenhæng med forskellige tekniske anlæg. En særlig gruppe af spærringer er opstemningerne ved dambrug. På grund af spærringernes meget varierende karakter, vil fremgangsmåden ved fjernelse være varierende. Fjernelsen af spærringen kan ske enten ved fjerne selve opstemningen, der giver anledning til spærringen eller ved at lave en faunapassage forbi spærringen. Dette vil afhænge af de konkrete forhold. I forbindelse med fjernelse af spærringer vil der være udgifter til projektering, anlæg og erstatninger for arealafståelse, nedgang i handelsværdi og evt. ulemper. Omkostningen ved fjernelse af spærringer vil variere meget, idet det vil afhænge af bl.a. vandløbs-type, faldhøjde og type af spærring. De registrerede oplysninger om spærringerne og detaljeringsgraden varierer fra vandløb til vandløb. Udgifter til projektering, anlæg og erstatning for arealafståelse og nedgang i ejendomsværdi afholdes af staten, såfremt projektet prioriteres af staten. Fjernelsen af spærringen skal ske i forhold til vandløbslovens bestemmelser samt

Regulerings- og Restaureringsbekendtgørelsen med tilhørende offentliggørelses- og klagebestemmelser og som regel kræves også en tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. Genåbning af vandløb er omfattet af VVM bekendtgørelsens bilag 2 (nr. 11f).

Fjernelse af spærring/sikring af kontinuitet.

Ho-ved-op-land	Vandløb	Beskrivelse	Spærringstype	På-begyn-des år	Sags-ansvar-lig	Bemærk-ninger
1.2	Holm Kjær	Vejunderføring	Vejunderføring	2013	Viborg	
1.2	Sejbæk	Sejbæk Dambrug	Dambrug	2013	Viborg	
1.2	Rabis Bæk	v. Overbygård	Ikke oplyst	2013	Viborg	
1.2	Lånum Bæk	Spærring af ukendt karakter	Ikke oplyst	2013	Viborg	
1.2	Mønsted Å	Bryrup Dambrug	Dambrug	2013	Viborg	
1.2	Mønsted Bæk	Spærring af ukendt karakter	Ikke oplyst	2013	Viborg	
1.2	Mønsted Å	Mønsted Dambrug	Dambrug	2013	Viborg	
1.2	Mønsted Bæk	Vejunderføring	Vejunderføring	2013	Viborg	
1.2	Rævind Bæk	Vejunderføring	Vejunderføring	2013	Viborg	
1.2	Haller Å	Vallerbæk Dambrug	Dambrug	2013	Viborg	
1.2	Afløb Movsø	Vejunderføring	Vejunderføring	2013	Viborg	
1.2	Gårdsdal Bæk	Gårdsdal Dambrug	Dambrug	2013	Viborg	
1.5	Kvorning Møllebæk	250 m NS Kvorning Mølle	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Koldbæk	v. vejunderføring v. Koldbæk	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Koldbæk	v. vejunderføring v. Koldbæk	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Koldbæk	Nord for Hummelgård Kær	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Koldbæk	Syd for Hummelgård Kær	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Koldbæk	v. udløb i Nørreå	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Skjebæk	100 m OS jernbane	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Skjebæk	v. jernbane	Ikke oplyst	2014	Viborg	

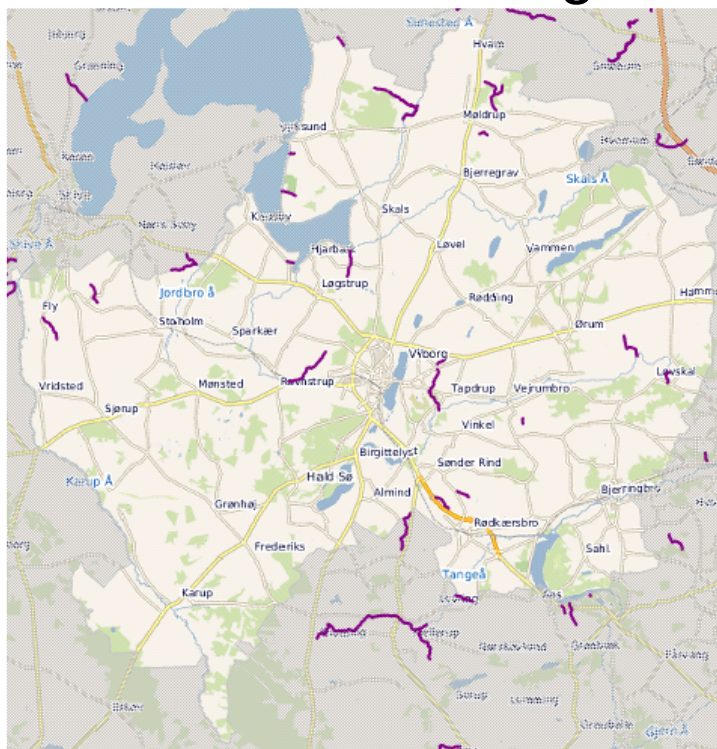
1.5	Velds Møllebæk	v. Viskum Kirke-Øby vejen	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Korreborg Bæk	400 m NS Bro Mølle	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Korreborg Bæk	v. Møllebro	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Korreborg Bæk	v. Bro Mølle	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Korreborg Bæk	v. Ll. Fuglsang	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Dybdal Bæk Viborg	600 m OS udløb i Nørreå	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Trine Møllebæk	200 m OS tilløb til Trine Møllebæk	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Trine Møllebæk	500 m OS tilløb til Trine Møllebæk	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Trine Møllebæk		Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Trine Møllebæk		Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Kettinghøj Bæk	Dam ved Gudenå	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Grundel Bæk - Nedre løb	v. Rindsholm Dambrug	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Grundel Bæk - Nedre løb	v. Pedershåb	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.5	Non Mølleå	v. udløb fra Hald Sø	Ikke oplyst	2014	Viborg	
1.2	Klejtrup Mølle-bæk	Vejunderføring	Vejunderføring	2015	Mariager Fjord	
1.5	Stigsbæk	500m. efter vandløbets start	Ikke oplyst	2015	Viborg	
1.5	Nørremølle Å Os Loldrup Sø	v. Batumgård	Ikke oplyst	2015	Viborg	
1.2	Løvel Møllebæk	v. Løvel Mølle	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Agatelund Bæk	v. søens afløb	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Agatelund Bæk	v. søens indløb	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Skalsdal Bæk	v. vejoverføring v. Gydebakke	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Vinge Møllebæk	mølle-opstemning	Vindmølle	2015	Viborg	
1.2	Vinge Møllebæk	Vejunderføring	Vejunderføring	2015	Viborg	

1.2	Vorning Møllebæk	v. Vorninggård	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Vorning Møllebæk	v. udløbet af damnen	Vejunderføring	2015	Viborg	
1.2	Vorning Møllebæk	v. vejunderføring	Vejunderføring	2015	Viborg	

Virkemidlet skal i alt anvendes ved 45 spærringer i 28 vandløb. Lokaltiteterne i vandløbene kan ses på kortet øverst til højre på siden og under fanen Kort.

Vandløbsrestaurering

FORSLAG

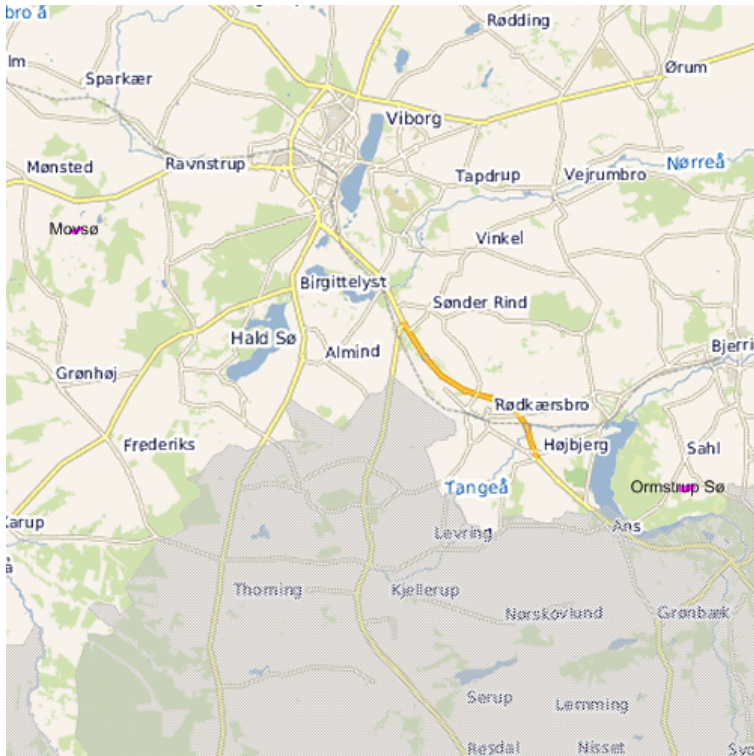
Virkemidlet vedrører indsats overfor vandløb med manglende målopfyldelse pga. meget ringe fysisk tilstand. Forbedringer af tilstanden er allerede opnået i et stort antal vandløb ved restaureringsindgreb uden egentlig genslyngning, men ved at skabe fysisk variation med udlægning af gydegrus og sten, samt evt. bearbejdning af brinker og profil på egnede steder, men uden at vandløbet forlægges til et nyt profil. Disse lettere restaureringsformer vil i de fleste vandløb skabe det fysiske grundlag for målopfyldelse. I særlige tilfælde kan en kunstig genslyngning være nødvendigt, eksempelvis ved fjernelse af en spærring eller ved genåbning af et rørlagt vandløb. I forbindelse med vandløbsrestaurering, vil der skulle vurderes om og i så fald i hvilket omfang der er behov for at ændre vandløbsvedligeholdelsen. I forbindelse med vandløbsrestaurering vil der være udgifter til projektering, anlæg og erstatninger for arealafståelse, nedgang i handelsværdi og evt. ulemper. Vandløbsregulering og -restaurering er projekter, hvor vandløbets forløb ændres. Projekterne forudsætter tilladelse efter jf. § 17 i vandløbsloven og efter bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering og som regel kræves også en tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. Offentlighedens inddragelse er beskrevet i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 1436 af 11/12/2007), hvor bestemmelserne om høring og klagemuligheder vil være gældende.

Vandløbsrestauration

Hoved-opland	Vandløbsnavn	Længde (m)	Påbegyndelsesår	Sags-ansvarlig	Bemærkning
1.2	Stenbro Bæk	1566	2013	Viborg	
1.2	Kvols Bæk	494	2013	Viborg	
1.2	Ajstrup Bæk	2071	2013	Skive	Sammenhæng med projekt i Trælsborg Bæk
1.2	Trælsborg Bæk	1102	2013	Skive	Sammenhæng med projekt i Ajstrup Bæk - berører ikke Viborg Kommune
1.2	Jegstrup Bæk	3870	2013	Viborg	
1.2	Skinderup Bæk	3314	2013	Viborg	Samtidig med fjernelse af spærringer
1.2	Bysted-Gjorup Bæk	722	2013	Vest himmerland	Grænsevandløb
1.5	Kvorning Møllebæk	2248	2014	Viborg	
1.5	Klosterskov Kilde	401	2014	Viborg	
1.5	Skaun-Dybdal Bæk	1322	2014	Viborg	
1.5	Hornsøgård Bæk	949	2014	Viborg	
1.5	Løvskal Bæk	1009	2014	Viborg	
1.5	Vibæk	4136	2014	Viborg	
1.2	Grøft 1 Ved Sundstrup	303	2015	Viborg	
1.2	Hedegård Bæk	1052	2015	Viborg	
1.2	Simested Å	2037	2015	Viborg	
1.2	Højgård Bæk	1440	2015	Viborg	
1.2	Skravad Bæk	2429	2015	Viborg	
1.2	Skalsdal Bæk	691	2015	Viborg	
1.2	Holmkjær Bæk	2050	2015	Viborg	
1.2	Kølsen Møllebæk	1907	2015	Viborg	

I alt skal virkemidlet anvendes på 35.103 m fordelt på 21 vandløb. Vandløbsstrækningerne kan ses på kortet øverst til højre på siden og under fanen Kort.

Søer

Sørestauration fremskynder og/eller sikrer opnåelse af ligevægtstilstanden efter en belastningsreduktion.

Der kan være behov for enten fysisk-kemiske eller biologiske indgreb, evt. begge dele.

A: Biologisk

Der kendes forskellige metoder til biologisk sørestauration. Af disse er biomanipulation det eneste, der gennem et større antal projekter har vist en effektivitet, der berettiger til at inkludere metoden i vandplanerne. Virkemiddel vedrører indsats overfor søer, som ikke opfylder målsætning, og P-belastning er reduceret foruden at tilstanden vides at være forringet på grund af overbestand af fredfisk. Virkemidlet består i intensiv opfiskning af fredfisk, idet indsatsen styres ved periodisk overvågning og evaluering. Forudsætningen for virkning er at belastningsforhold skal være kendt og nedbragt. Intern belastning skal være under kontrol, dog kan indsats mod intern belastning iværksættes parallelt. Fiskebestanden skal være velundersøgt før iværksættelse, og metodik for biomanipulation være specificeret ud fra undersøgelsens resultat. Metoden indebærer en vis risiko for tilbagefald med behov for fornyet behandling.

B: Fysik-kemisk

De fysisk-kemiske virkemidler er rettet mod søer, der er

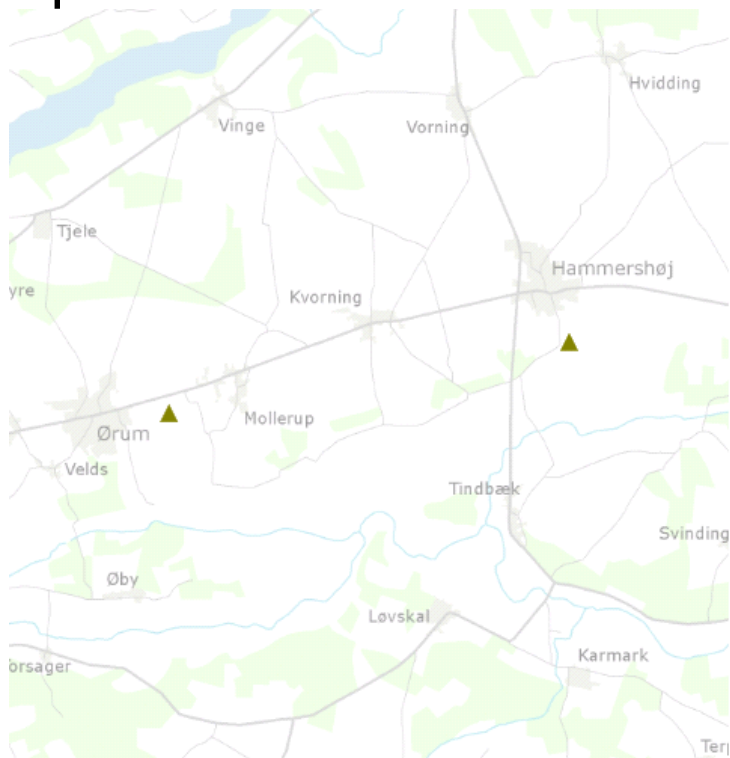
præget af intern fosforbelastning fra sedimentet. Som udgangspunkt regnes for disse søer med en indsats på niveau med iltning eller fos-forfældning. Virkemiddel vedrører indsats overfor søer, hvor opfyldelse af målsætningen hindres af intern belastning fra et fosforberiget sediment. Virkemidlet består i at fældningskemikalier spredes direkte i vandmassen, hvor de bundfældes og herved opfanger fosfor fra både vandmassen og sedimentet. Der findes et antal brugbare fældningsmidler. Valg af fældningsmiddel og metode kan bl.a. afhænge af søens morfometri, hydrologi og kemi, som må håndteres i det enkelte projekt. Dosering og spredning afstemmes og overvåges nøje. Metoden er udbredt i bl.a. USA, men er først i de senere år taget i brug i Danmark. Den er teknisk og økonomisk fordelagtig, men er stadig under udvikling og afprøvning, og ikke fuldt afprøvet med hensyn til sideeffekter og stabilitet, set i forhold til dansk praksis på miljøområdet. Forudsætning for virkning er, at nuværende fosforbelastning til søen skal være kendt og reduceret til et niveau hvor målopfyldelse kan forventes. Der skal kunne redegøres for fældningskemikaliets biologiske effekt. Effekten vil være en umiddelbar forbedring, oftest svarende til ligevægtstilstand for den givne belastning. Før fosforfældning tages i brug i en sø, skal projektet gennem en godkendelsesprocedure i Naturstyrelsen efter Miljøbeskyttelsesloven. Indsatsen forudsætter desuden dispensation efter Naturbeskyttelseslovens §3

I Viborg Kommune er der to søer, der i vandplanerne er anvist til restaurering. Det drejer sig om Mou Sø i oplandet til Limfjorden, og Ormstrup Sø der ligger i oplandet til Randers Fjord. I begge søer foreslås virkemidlet fosforbinding anvendt. Tidsplanen for indsatsen fremgår af nedenstående skema.

Hovedopland	Sø	Søareal	Påbegyndes år	Bemærkninger
1.2	Movsø	6.058	2015	
1.5	Ormstrup Sø	12.415	2014	

Søerne kan ses på kortet øverst til højre på siden, og under fanen Kort.

Spildevand

Viborg Kommunes gældende spildevandsplan kan ses her: ["Viborg Kommune Spildevandsplan 2014-2018"](#).

Spildevandsplanen, som udarbejdes i henhold til Miljøbeskyttelsesloven, indeholder bl.a. nye initiativer og indsatsområder, for spildevandsrensning.

Vandplanen sætter krav til tilstanden af vandløb, søer og kystområder, og dermed kan vandplanen påvirke de indsatser, der skal foretages i henhold til spildevandsplanen.

Dette medfører, at kommunen skal indarbejde vandplanens indsatser og retningslinier på spildevandsområdet i spildevandsplanen.

Viborg Kommune har indarbejdet de tiltag fra første planperiode i den gældende spildevandsplan, der er nødvendigt at gennemføre i henhold til Vandplanen. I kortdelen af vandhandleplanen kan spildevandsplanens tiltag ses sammen med vandplanens, ved at tilvælge kortlag fra spildevandsplanen. Tiltag fra anden planperiode vil blive optaget i tillæg til den gældende spildevandsplan.

Vandplanens indsatser på spildevandsområdet i Viborg Kommune er:

Regnvandsbetinget udløb fra fælles kloak

Ifølge vandplanen skal der i første planperiode foretages en indsats ved en række udpegede overløb fra fælleskloakerede områder til vandløb, således at retningslinje 7 efterkommes. Her står der:

"Vandplanen identificerer et antal overløb af opspædet spildevand fra fælleskloakerede kloaksystemer, hvor der bør ske en indsats. Som udgangspunkt bør der etableres et first-flush bassin på 5 mm (50 m³ pr. red. ha.) ved en afskærende kapacitet (afløbstal) på 4,5 l/sek. pr. ha, svarende til en årlig udledning på ca. 250 m³ pr. red. ha. oplandsareal (Odense regnserien). Såfremt der anvendes en anden regnserie eller en anden afskærende kapacitet, kan der accepteres en anden bassinstørrelse, når blot udledningen svarer til, hvad der dimensioneres med Odense regnserien og de anførte forudsætninger. Ved lavere afløbstal vil bassinvolumen derfor skulle være større for at opnå den ønskede reduktion af udledningen. Konkrete vurderinger af udledningens påvirkning kan betinge, at et bassin må udbygges yderligere i forhold til ovenstående. Til nedbringelse af mængden af udledt stof kan også andre foranstaltninger med en miljømæssig ligeværdig eller bedre effekt tages i anvendelse, herunder separatkloakering, lokal nedsivning af overfladevand mm."

Der er udpeget indsats for følgende udløb:

Udløbs nummer	Sted	udløb i	Link til kort i spildevandsplan	Insats år
U102	Ørum	Morild Bæk	Kort nov 09/Ørum.pdf	2016
U103	Ørum	Morild Bæk	Kort nov 09/Ørum.pdf	2016
L01000U	Løvskaal	Løvskaal Bæk	Kort nov 09/Lovskaal-Skiern-Tindbak.pdf	2016
U202	Hammershøj	Mejerigrøften	Kort nov 09/Hammershøj.pdf	2016
U204	Hammershøj	Mejerigrøften	Kort nov 09/Hammershøj.pdf	2016
U206	Hammershøj	Mejerigrøften	Kort nov 09/Hammershøj.pdf	2016

Den konkrete indsats ved hvert udløb er fastlagt i den gældende spildevandsplan.

Spildevandsrensning fra spredt bebyggelse

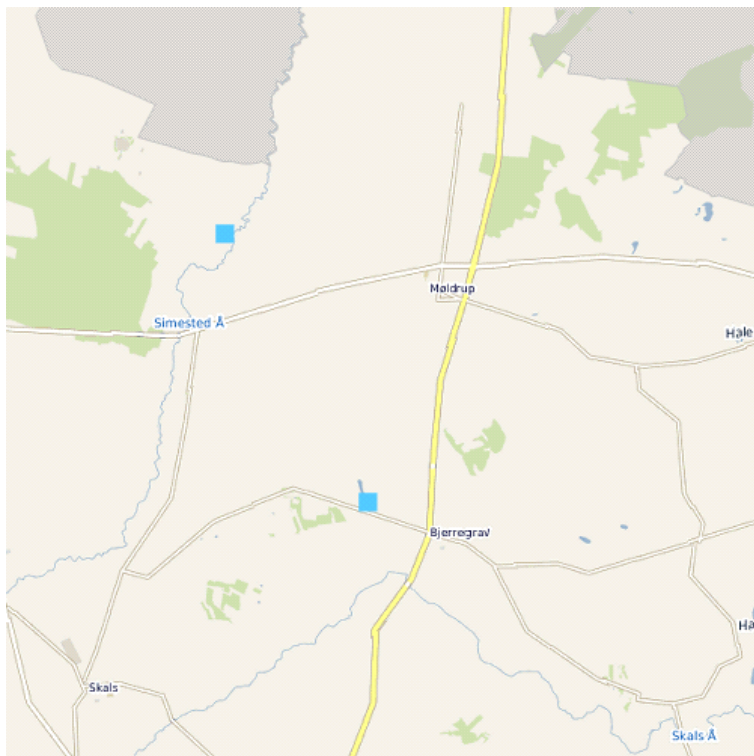
I Viborg Kommunes gældende spildevandsplan er der angivet en række områder i det åbne land, hvor der skal

ske en forbedret rensning af husspildevandet. Det drejer sig om de ejendomme i områderne, der har udledning til søer eller vandløb, og dermed er medvirkende til at forurene bestemte vandløb.

Indsatsen overfor disse ejendomme er igangsat, og baselineindsatsen forventes opfyldt inden for den tidsfrist der er fastsat i vandplanen, dvs. senest den 30. oktober 2016. I Viborg Kommune er der 20 ejendomme, hvor der endnu ikke er gennemført den påkrævede rensning.

Der er i vandplanen ikke udpeget supplerende spildevandsrensningsindsats i Viborg Kommune.

Akvakultur

Oversigt over dambrug i Viborg Kommune der er i drift ultimo 2014:

Dambrugets navn	Foderkvote	Recipient	Type dambrug
Alskov dambrug	350,0 t	Åresvad Å	Model 1
Bryrup dambrug	81,0 t	Mønsted Å	Traditionel
Høgild Fiskeri	136,0 t	Rabis Bæk	Traditionel
Hørup Mølle dambrug	33,5 t	Hørup Møllebæk	Traditionel
Karup Elværks dambrug	144,2 t	Karup Å	Traditionel
Mølholm Fiskeri	9,5 t	Karup Å	Traditionel
Mønsted dambrug	63,0 t	Mønsted Å	Traditionel
Rindsholm dambrug	222,0 t	Nørreå	Traditionel
Sejbæk dambrug	68,0 t	Sejbæk	Model 1
Skalmstrup Mølle dambrug	21,5 t	Jordbro Å	Traditionel
Skibelund Havørredopdræt	5,5 t	Kettinghøj Bæk	Traditionel
Skinnerup Mølle dambrug	62,5 t	Skinderup Bæk	Traditionel
Skravad Mølle dambrug	8,5 t	Skravad Bæk	Traditionel
Uhre dambrug	205,5 t	Karup Å	Traditionel

Miljøgodkendelse af dambrug

Alle dambrug skal miljøgodkendes, og senest hvert 10. år skal meddelte miljøgodkendelser revurderes. I den forbindelse meddeles nødvendige påbud.

I forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse sker

inddragelsen af offentligheden i overensstemmelse med de generelle regler i miljøbeskyttelseslovens kapitel 10.

Dambrug, hvor vandplanen har bestemt, at der skal ske en indsats

I Vandplanen er det bestemt, at der skal ske en indsats ved Hørup Mølle Dambrug og ved Skinnerup Mølle Dambrug.

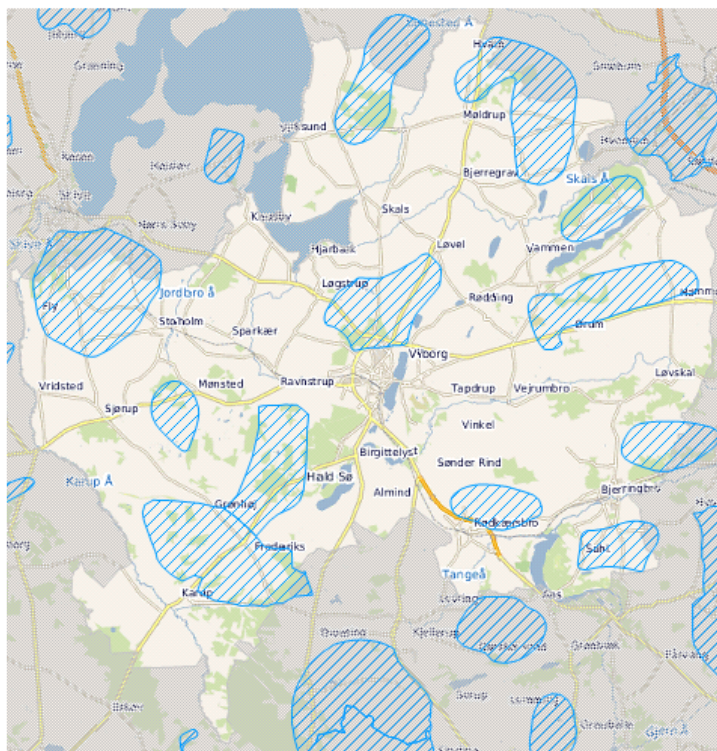
Indsatserne ved dambrugene vil blive gennemført ved en konkret behandling efter den gældende lovgivning.

Tabel. Oversigt over prioriteringen af indsatsen mod akvakulturanlæg.

Hovedopland	vandløb	Dambrug	Påbegyndes år	Bemærkninger
1.2	Skinders Bæk	Skinnerup Mølle dambrug	2015	Løses i sammenhæng med restaurering af Skinders Bæk
1.2	Hørup Møllebæk	Hørup Mølle dambrug	2015	

Dambrугenes beliggenhed kan ses på kortet øverst til højre på siden, og under fanen Kort.

Grundvand

Der er i første vandplanperiode ikke krav om en indsats i Viborg Kommune i forhold til grundvandsforekomsternes kvalitative eller kvantitative tilstand.

Grundvandressourcen:

Foreløbige beregninger af udnyttelsen af grundvandsressourcen i vandplan Limfjorden viser en overudnyttelse i en række vandløbsoplande, primært på grund af det store antal markvandingsanlæg. Beregningerne er imidlertid udført med forskellige metoder i de forskellige delområder og betragtes i denne generation af vandplaner som vejledende. Der er derfor ikke pålagt konkrete handling i denne vandplans løbetid, men der sættes et udredningsarbejde i værk, som skal forbedre grundlaget for opgørelse og administration af vandressourcerne frem til vandplan 2015.

I forbindelse med udstedelse af vandindvindingstilladelser administrerer Viborg Kommune vandressourcen efter samme retningslinjer og beregningsmetoder som blev anvendt i Viborg Amt. Viborg Kommune vil fortsætte denne praksis indtil der eventuelt fremkommer et ensartet regelgrundlag for sagsbehandlingen som resultat af det udredningsarbejde der ventes sat i værk. Administrationen vil ske efter de maksimale påvirkninger af overfladevand og grundvand der er meldt ud i vandplanerne. I oplande der er

beregnet overpåvirket, meddeles kun fornyelse af eksisterende tilladelser frem til ultimo 2021, hvor en ny vandplan træder i kraft. Der meddeles som udgangspunkt ikke nye tilladelser eller forøgelse af eksisterende tilladelser.

Drikkevandskvalitet er omfattet af indsatsplaner til bevarelse eventuelt genopretning af fremtidens drikkevandsressourcer. Kommunerne skal udarbejde indsatsplaner, som i detaljer skal beskrive, hvad der skal gøres for at bevare og eventuelt genoprette gode ressourcer af drikkevand indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser samt i indvindingsoplandene til fremtidige vandværker jf. bekendtgørelse om indsatsplaner. Vandplanerne er udarbejdet under forudsætning af, at de særlige drikkevandsressourcer beskyttes gennem indsatsplanerne som en grundlæggende foranstaltning og at grundvandsforekomsterne i øvrigt opnår den nødvendige beskyttelse. Indsatsplanerne skal være udarbejdet inden udgangen af 2017. Områderne med særlige drikkevandsinteresser er vist på kortet til højre.

Der er udarbejdet indsatsplan for de 2 sydøstligste områder Bjerringbro Nord/Syd. Indsatsplan for området Mønsted-Daugbjerg blev også vedtaget i 2012. Indsatsplaner for områderne Viborg Nord, Viborg Syd og Skive forventes snarligt vedtaget. Indsatsplanerne for de øvrige områder vil blive udarbejdet i tiden frem til udgangen af 2017 i takt med, at Naturstyrelsen kortlægger områderne.

I øvrigt er indsatsen overfor grundvandsforekomsterne specificeret nærmere i vandplanernes tabel 1.3.2d.

Vedrørende den kvalitative tilstand angiver vandplanerne, at store dele af de øvre grundvandsforekomster har ringe tilstand, idet specielt nitrat og i nogle tilfælde pesticider overskrider tærskelværdierne. Det anføres dog samtidig, at der ikke er behov for en særlig indsats idet den varetages af generelle reguleringer via lovgivningen og via de kommunale indsatsplaner.

Viborg Kommune vedtog i maj 2012 en ny samlet vandforsyningsplan for perioden 2012-2022 til afløsning af de gamle vandforsyningsplaner udarbejdet af kommunerne før kommunalreformen 2006. I planen lægges der ikke op til væsentlige ændringer af den nuværende vandindvinding i Viborg Kommune. Dog forudses en vis centralisering af vandforsyningen fremover som led i en naturlig udvikling. Planen kan ses [her](#).

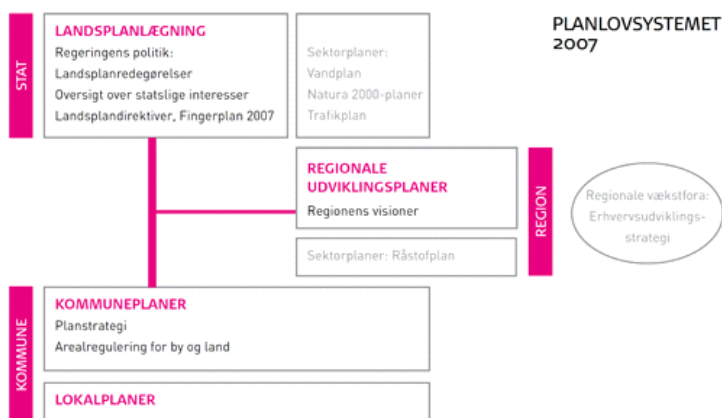
Øvrig planlægning

I det følgende beskrives handleplanens forhold til kommuneplanen, råstofplanen, vandforsynings-planen, spildevandsplanen, de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplaner.

Afsnittet beskriver i hvilke planer, der skal ske ændringer for at opfylde de opstillede målsætninger og krav til den kommunale indsats, som fremgår af de statslige vandplaner. Handleplanen indeholder en redegørelse for forholdet til; kommuneplanen, råstofplanen, vandforsyningsplanen og spildevandsplanen, samt de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplaner. Det skal fremgå, hvorvidt, der er behov for revision af de eksisterende øvrige planer, som skal være i overensstemmelse med vandplanen. Hvis dette er tilfældet, bør det oplyses på hvilke områder, der er behov for en revision af de eksisterende planer, og hvornår og hvordan dette vil ske.

Efter planlovens § 11, stk. 4, nr. 4 og 6, er følgende sektorplaner bindende for kommuneplanen: Vandplanen, Natura 2000-planer, og handleplaner herfor. Derudover er den kommunale risikostyringsplan samt råstofplanen bindende for kommuneplanens indhold, jf. planlovens § 11, stk. 4, nr. 5 og 7. Det er regionsrådene, der har ansvaret for at udarbejde en regional råstofplan for indvinding af og forsyning med råstoffer.

Figur 11 Plansystemet efter strukturreformen anno 2007
(kilde: Planloven i Praksis)

Kommuneplanen

Kommunerne udarbejder kommuneplaner, der dels indeholder en beskrivelse af kommunens overordnede udvikling, dels tematisk opdelte retningslinjer for arealanvendelsen samt rammer for lokalplanlægningen. Kommuneplanen kan være med til at sikre, at vand- og naturindsatsen kommer til at ske i samspil med andre interesser i det åbne land. Mens kommuneplanen alene er bindende for kommunen, er lokalplanen bindende for borgernes/grundejernes fremtidige arealanvendelse inden for planens område. Der kan foretages ændringer i kommuneplantemaerne og/eller i rammer for lokalplanlægning, som fremmer målene i vandplanerne.

Kommuneplanen må ikke stride mod: "en vandplan, en Natura 2000-plan, handleplaner for realiseringen af disse planer, jf. lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk.3" (planlovens § 11 stk. 4, nr. 4)

Viborg Byråd vedtog den gældende Kommuneplan 2013-2025 i maj 2013. Kommuneplanen skal revideres hvert fjerde år.

De vådområder der skal gennemføres i Viborg Kommune i henhold til vandhandleplanen indgår i udpegningen af potentielle vådområder i Kommuneplan 2013-2025. Det vurderes, at den gældende Kommuneplan ikke strider imod vandplanerne.

Vandplan nr. 1.2 for Limfjorden/ nr. 1.5 for Randers Fjord giver ikke Viborg Kommune anledning til nødvendige ændringer i kommunens gældende Kommuneplan 2013-2025.

Det bemærkes, at konkrete projekter til opfyldelse af vandplanen kan være VVM-pligtige (VVM står for Vurdering af Virkningerne på Miljøet) og dermed kræve en VVM-redegørelse og en retningslinje i kommuneplanen.

Lokalplanlægning

Også lokalplaner skal være i overensstemmelse med vandplanen, Natura 2000-planer, og handleplaner herfor. Det kan ikke udelukkes, at administrationen af en eksisterende lokalplan med ikrafttræden af vandplanerne kan komme i konflikt med vandplanens indhold. Det afhænger af en vurdering i det konkrete tilfælde, hvordan

det i givet fald skal løses. Afhængig af de konkrete omstændigheder kan kommunen eksempelvis meddele dispensation, såfremt betingelserne i planlovens § 19 er opfyldt.

Råstofplanen

Regionen har til opgave at gennemføre en kortlægning af råstoffer og etablere den overordnede planlægning for den fremtidige råstofindvinding. Dette sker gennem råstofplanen. Den regionale råstofplan er en sektorplan, som kommunalstyrelsen er bundet af i den kommunale planlægning. Kommuneplanen kan nemlig kun indeholde retningslinjer for råstofområderne, som ikke er i strid med råstofplanlægningen, som det også ses af figur 11.

Regionsrådet skal hvert fjerde år tage stilling til, om der er behov for justeringer eller revision af råstofplanen.

Vandplanerne "1.2 Limfjorden" og "1.5 Randers fjord" giver anledning til, at Region Midtjylland overvejer en ændring i den eksisterende råstofplan, således at der tages hensyn til, at vandstanden i Nørreådal vil stige. Rettelserne vil tage form af, at de lavest beliggende lerområder ved Hammershøj Teglværk reduceres eller at afgravningen fremskyndes under hensyn til at vandstanden i ådalen stiger.

Vandforsyningsplanen

Spildevandsplaner og vandforsyningsplaner er ikke bindende for borgere og erhverv, men er udtryk for kommunens strategi for en længerevarende periode indenfor vandområdet. Med vandforsyningsplanen udstikker kommunalbestyrelsen rammerne, inden for hvilke den fremtidige vandforsyningsstruktur kan udvikle sig i planperioden.

Af vandforsyningslovens § 14 fremgår det, at kommunalbestyrelsen gennem planer tilrettelægger vandforsyningen, dvs. hvilke anlæg forsyningen skal bygge på, og hvilke forsyningsområder de enkelte anlæg skal have. Formålet er at sikre borgerne i kommunen adgang til rent drikkevand i tilstrækkelige mængder.

Vandforsyningsplanen skal endvidere sikre, at indvindingen af drikkevand planlægges således, at indvindingen ikke påvirker vandløb, søer og naturområder negativt i områder, hvor plante- og dyrelivet er afhængig af grundvand. Dette gøres bl.a. ved at beskrive, hvordan vandforsyningen skal tilrettelægges, hvilke anlæg forsyningen skal bygge på, og hvilke forsyningsområder de enkelte vandforsyningsanlæg skal have.

Hvis ressourceopgørelsen i vandplanen viser, at der sker overudnyttelse af grundvandsressourcen i et område, således at der skal gennemføres tiltag, f.eks. flytning af en vandforsyning, har dette betydning for vandforsyningsplanen.

Vandforsyningsplanen er vedtaget i efteråret 2012 og gælder for perioden 2012-2022.

Spildevandsplanen

Spildevandsplanen er ikke bindende for borgere og erhverv, men er udtryk for kommunens strategi for en længerevarende periode indenfor spildevandsvandområdet.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 32 skal kommunalbestyrelsen udarbejde og ajourføre en plan for bortskaffelse af spildevand inden for kommunen.

Kommunen skal i spildevandsplanen gennemføre den indsats som vandplanernes indsatsprogrammer angivner for den spredte bebyggelse, regnvandsbetingede udledninger og renseanlæg, herunder angive tidsplanen for gennemførelsen af indsatsen.

Vandplan 1.2 Limfjorden og vandplan 1.5 Randers Fjord gav Viborg Kommune anledning til ændring af kommunens spildevandsplan.

Viborg Kommunes gældende spildevandsplan er vedtaget september 2014 og dækker perioden 2014 - 2018. De tiltag og retningslinier der er nødvendige at gennemføre i forhold til Vandplanen er indarbejdet i denne plan. Indsatserne er beskrevet under "Indsatsområder" "Spildevand".

Spildevandsplanen kan ses [her](#).

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

Indsatsplaner til beskyttelse af drikkevandsressourcen er en grundlæggende foranstaltning. Det betyder, at vandplanernes indsatsprogram ikke berører kommunernes opgaver i medfør af vandforsyningsloven mht. udarbejdelse af indsatsplaner til sikring af drikkevandsinteresser.

Kommunalbestyrelsen skal for de områder i vandplanen, som er udpeget som indsatsområder, vedtage en indsatsplan, jf. § 13 og 13 a i vandforsyningsloven, og § 2 i bekendtgørelse nr. 1319 af 21/12/2011 om indsatsplaner. Det omfatter alle områder med særlig drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD. Kommunalbestyrelsen skal følge den prioritering, som er fastlagt i statens kortlægning, og indsatsplanerne skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

En indsatsplan for grundvandsbeskyttelse fastlægger således det nødvendige indsatsbehov for at beskytte såvel den nuværende som den fremtidige vandindvinding, og ikke nødvendigvis hvilket virkemiddel der skal benyttes i det enkelte tilfælde. Kommunen kan dog pege på f.eks. skovrejsning som et middel, hvis kommunen anser dette for den eneste/bedste løsning. Hvis kommunen ønsker etablering af skovrejsning som virkemiddel til grundvandsbeskyttelse, skal rollefordelingen mellem kommune, vandselskab og evt. tredjepart afklares i en skriftlig aftale.

Relation til Natura 2000-handleplan

Der er i mindre omfang behov for at koordinere vandhandleplanerne med Natura 2000-handleplanerne. Dette fremgår af "Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens vandhandleplaner" ([BEK nr 1219 af 15/12/2011](#)). Af afsnittet "Forholdet til de kommunale Natura 2000-handleplaner" fremgår:

"§ 6. Den kommunale vandhandleplan skal koordinere indsatsen med de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplaner med indsatsen for vådområder omfattet af den statslige vandplan for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, der er direkte afhængig af et vandøkosystem."

Det lovhjemlede krav til *koordinering* med Natura 2000-handleplaner vedrører således alene snitfladen ml. Natura 2000-handleplanernes vandafhængige naturtyper og de statslige vandplaners indsats for vådområder.

Af "Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner" ([BEK nr 1603 af 15/15/2014](#)) fremgår af afsnittet "Forholdet til de kommunale vandhandleplaner":

"§ 6. De kommunale Natura 2000-handleplaner skal i samspil med regler om miljømål og regler om indsatsprogram udstedt med hjemmel i lov om vandplanlægning realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, der er direkte afhængige af et vandøkosystem."

Stk. 2. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner."

Det er et lovhjemlet krav til *samspil* ml. Natura 2000-handleplaner og den kommunale vandhandleplan mhp. at realisere Natura 2000-planen – hvad angår vandbehov for de naturtyper, der er direkte afhængige af et vandøkosystem.

Den koordinerende indsats er udtrykt ved at vandhandleplanen generelt understøtter de relevante naturtyper i samspil med Natura 2000-handleplanen. Det er beskrevet dels under de enkelte virkemidler, dels vil det

komme til udtryk i udmøntning af vandhandleplanen.